

Aan: de leden van de Raadscommissie Fysiek
Van: Rien Val, secretaris Stichting Drechtse Stromen
d.d. 12-04-2023

Aanvullende informatie n.a.v. rondetafeloverleg met Raadscommissie Fysiek 4-4-'23.

In het rondetafeloverleg over de Doorstartnotitie Energietransitie met de raadscommissie op 4 april 2023 is afgesproken dat op een aantal openstaande vragen van de commissie nog nadere informatie te verstrekken. Hieronder gaan we op enkele van die vragen in,

Omvang professionele ondersteuning projecten aardgasvrij

In onze eerdere notitie 'Voorstel aanpak woningvoorraad' hebben we voorgesteld actief aan de slag te gaan met een buurt- en straat-gerichte aanpak. Als rekenvoorbeeld hebben we de voorraad eengezinswoningen van particulier eigendom opgeknipt in projecten van 100 woningen. Er rekening mee houdend dat recente nieuwbouw en al aangepakte woningen niet meer mee hoeven te doen komen we op een aantal van 20.000 woningen, ofwel ca. 200 buurten. We houden er rekening mee dat we in elke buurt drie keer langs moet komen: eerste keer doet 20% mee, in de tweede ronde doet goed volgen, in een derde ronde zullen de resterende woningen een kans krijgen alvorens het aardgas wordt afgekoppeld. Bij elkaar zijn dit dus 600 projecten.

Per project schatten we (een zeer grove inschatting) de kosten in op ca. ca. €10.000,-. Dit betreft professionele projectleider, technische ondersteuning, enkele vrijwilligersuren, administratieve ondersteuning en out of pocket (zaalhuur, administratiesysteem). Aan professionele uren is op 100 uur gerekend. In totaal komt neer op:

- Kosten per project € 10.000,- (excl. BTW)
- Totaal 600 x €10.000 = € 6.000.000,-
- Per jaar gemiddeld (15 jaar lang) € 400.000,-
- Eerste jaar vanaf u, ca. 20x 10.000 € 200.000,-

In ons eerdere 'Voorstel aanpak woningvoorraad' is rekening gehouden met een uitvoeringsperiode van 20 jaar, waarvan er intussen een aantal zijn verstreken. Hierboven houden we rekening met 600 projecten in 15 jaar, gemiddeld 40 per jaar. Per jaar ligt dat anders over de jaren verspreid: in 2023 zijn het er ca. 20, in het topjaar 2029 zijn het er ca. 70, aan het eind neemt het weer af naar 0.

In de loop der tijd zal blijken hoeveel daadwerkelijk nodig is. Het aantal projecten kan anders uitvallen: doordat ze kleiner of groter zijn, of doordat bewoners al veel gedaan hebben of veel zelf op zich nemen.

Het lijkt ons goed om komend jaar te starten met een budget van € 200.000,-, de eerste jaren elk jaar toenemend met ca. € 120.000,-.

Mogelijk kan een deel ten laste komen van de betrokken bewoners bij de uitvoering.

Het betreft hier de kosten van de begeleiding. Er zijn geen bedragen voor directe subsidies aan de bewoners mee genomen. Tijdens het eerste jaar zal een begeleidingsgroep de aanpak volgen en eventueel tussentijds bijsturen. Na het eerste jaar zal een evaluatie worden gehouden waar ook de financiële aannames kunnen worden beoordeeld.

Hiernaast zal ook rekening gehouden moeten worden met appartementen, ook daarvoor kan een dergelijke berekening worden opgesteld. Het betreft ca. 7.000 woningen, mogelijk 140 VVE's. Het gaat dan om nog eens een kwart van bovenstaande bedragen extra.

Warmtenet versus warmtepomp

Eerder hebben we in een discussie met HVC de voor- en nadelen besproken. De hoofdonderwerpen daarbij waren: de mate van duurzaamheid van het warmtenet, de hoge kosten ervan, de monopolypositie en de planning ervan.

- **Duurzaamheid**

Er zijn zeker kanttekeningen bij het warmtenet te plaatsen uit oogpunt van duurzaamheid:

De verbranding van huisvuil is niet duurzaam, echter levert nu wel restwarmte op die anders verloren gaat. Ook Geowarmte heeft risico's: er is nog weinig ervaring mee, er komt mogelijk veel methaan vrij bij diepe boring, tijdelijk wordt er nog veel op gas bijgestookt, de laatste tijd verschijnen berichten van PFAS-vervuiling in het verbrande huisvuil.

Echter ook andere vormen van warmte, bijvoorbeeld all-electric, kennen bezwaren. Als iedereen op all-electric overgaat zal het elektriciteitsnet navenant extra verzaamd moeten worden. Ook is er nog onvoldoende duurzame opwekking van deze stroom. Als de drijfgassen die nu in warmtepompen vrijkomen dragen ze aanzienlijk bij aan opwarming van de aarde. Intussen wordt in de nieuwe warmtepompen vooral propaan gebruikt, minder schadelijk. Naar nog betere koelvloeistoffen wordt onderzoek gedaan.

Vooralsnog zien we dat grote delen van het warmtenet intussen aangelegd zijn en ligt het voor de hand deze infra ook te benutten. Daarnaast zien we dat ook de warmtepomp zich intussen voldoende bewezen heeft om deze in Dordrecht toe te passen.

- **Kosten aanleg**

De aanleg van het warmtenet is erg kostbaar. Dat resulteert ook in een hoog aansluittarief en hoge verbruikskosten. Die laatste zijn momenteel ook aan de aardgasprijzen verhoogd. Hoe dit zich in de toekomst ontwikkelt is nog niet te voorzien. Dit is mede afhankelijk van de invoering van de nieuwe warmtenet. Een warmtepomp vergt hogere investeringen, maar leidt meer dan het warmtenet tot aanzienlijk lagere maandelijkse energielasten.

- **Monopolypositie**

Intussen wil de rijksoverheid, om te hoge winsten te voorkomen, verplichten dat de warmtenetten in publieke handen komen en niet in handen van commerciële partijen. In Dordrecht is dit al het geval: HVC is in eigendom bij de betrokken gemeenten.

Planning Transitievisie Warmte

In de Transitievisie Warmte van Dordrecht staat dat pakweg 90% van alle woningen aangesloten zou moeten worden. Een groot deel van de betrokken Dordtse wijken staat gepland na 2040, waarbij fasering en al dan niet aansluiting nader zijn te bepalen bij een herijking. Samen met de weinige wijken die niet worden aangesloten gaat het om ca. 17.000 woningen, ofwel een derde van de Dordtse woningvoorraad. In de doorstartnotitie wordt enige versnelling in de aansluiting voor 2030 voorgesteld. Dit wordt uitgedrukt in woningequivalenten, zonder aan te geven hoeveel woningen het betreft en daarnaast andere panden. Onduidelijk is of hiermee de gehele bebouwing van Dordrecht aardgasvrij wordt gemaakt. In de huidige aanpak wordt alleen 'aardgasvrij ready' gestimuleerd: het isoleren van de woningen. In de betrokken wijken wordt qua warmtebron geadviseerd nog maar geen actie te ondernemen, of hooguit een hybride warmtepomp. Kortom, het gemeentelijke advies is vooral niet van het aardgas af te gaan.

Wij pleiten er voor om zeker in deze wijken actief aan de slag te gaan met andere warmtebronnen, en met name met de warmtepomp. Deze techniek heeft zich, ook in Dordrecht, al voldoende bewezen. Toepassing vergt meer investeringen in de isolatie van de woningen, echter ook dan blijken vooralsnog de maandelijkse energielasten inclusief afschrijving lager uit te komen dan met aansluiting op het warmtenet. Door naast het warmtenet actief met all-electric aan de slag te gaan zal een aanzienlijke versnelling in de totale opgaaf tot stand gebracht kunnen worden.